

UiO : **University of Oslo**

Norsk juridisk handlingsrom i Brussel

Bellonas seminar «Europapolitiske implikasjoner for norsk energi- og klimapolitikk», 9. oktober 2014

Finn Arnesen, professor dr. juris, Senter for europarett

Handlingsrommets dimensjoner

- Muligheten til å påvirke EØS-avtalens innhold
  - Stikkord: Endringer i avtalen
- Handlingsrom innenfor rammen av påtatte forpliktelser
  - Stikkord: Tolkning og anvendelse av avtalen
- Konsekvenser av feil
  - Stikkord: Virkninger og sanksjoner

Energipolitiske styringsinstrumenter

- Rettslige virkemidler
  - Påbud og forbud
    - Benyttes både på EU-nivå og nasjonalt nivå
    - EU-rett – og EØS-rett – regulerer hvordan statene kan bruke sin reguleringsmyndighet
  - Tillatelsesordninger
- Incentivordninger
  - Støtte og avgift

Energipolitiske styringsinstrumenter

- Myndighetsatferd
  - ”grønne anskaffelser”, f. eks
  - Investeringer i infrastruktur
- Holdningspåvirkning

Poenget

- EU/EØS-retten danner en rettslig ramme for nasjonal energipolitikk og virkemiddelbruk
- Juridisk handlingsrom i Brussel er spørsmålet om muligheten til å
  - Påvirke rammene
    - Påvirke endringer i EØS-avtalen
    - Hindre endringer i EØS-avtalen
  - Påvirke praktiseringen av rammene (ESAs praktisering av det skjønn statsstøttereglene gir organet)

Endringer i EØS-avtalen

- Regelhomogenitet mellom EU og EØS krever en ordning som muliggjør stadige endringer av avtalen
- Struktureringen av avtalen - hoveddel og vedlegg
- Vedlegg endres ved beslutning i EØS-komiteen
- EØS-komiteens vedtak treffes med enstemmighet
- (Adgang til å ha avvikende lovgivning – EØS art 97)

Oppstrøms påvirkning av EU-regelverk

- Ved forberedelse av Kommisjonens forslag til regelverksvedtak:
  - EØS 99
    - Synspunkter fra sakkyndige i EØS-stater
    - Gjenpart av forslag
- Deltakelse i komitologiprosesser
  - EØS 100
    - Bredest mulig deltakelse fra sakkyndige i EØS-stater
- Deltakelse i komiteer
  - EØS 101

Oppstrøms påvirkning av EU-regelverk

- EØS- avtalen åpner ikke dører til de fora der de politiske diskusjonene finner sted
  - I Europaparlamentet
  - I Rådet
- Påvirkning må sikres gjennom å spille også på andre strenger enn dem EØS-avtalen gir

Oppstrøms påvirkning av EØS-regler

- Relevansinnsigelsen (hindre endring)
  - Geografisk relevans – offshoredirektivet
  - Saklig relevans
    - Indre marked (EØS del II til V) – forutsettes innlemmet
      - Fire friheter, konkurranse og statsstøtte
      - Miljø, bl.a, men energi er ikke nevnt særskilt
    - Betydningen av EU-rettsaktens hjemmel
      - TEUV art. 194-problemet
    - Uttalelser i St.prp. 100 (1991-92) om at avtalen ikke legger opp til en felles energipolitikk
    - Partiell EØS-relevans

Oppstrøms påvirkning av EØS-regler

- Reservasjonsretten (Hindre endring)
- Hvordan virker reservasjonen?
  - Reell reservasjon
  - Reservasjon for galleriet
  - Idiotisk reservasjon
- Tilpasninger ved innlemmelsen i EØS-avtalen

Nedstrøms påvirkning

- Statsstøttereglene
  - EØS 61 nr. 3 – ESA kan tillate en EFTA-stat å gi statsstøtte som i utgangspunktet rammes av forbudet mot støtte i art. 61 nr.1

Norsk juridisk handlingsrom i Brussel

- Vi har sett at
  - Norge har en viss mulighet til å øve innflytelse på utformingen av forslag til EU-regler
  - Det juridisk viktigste ligger i det negative – muligheten til å hindre endringer i EØS-avtalen
  - En viss mulighet til å påvirke ESAs dispensasjoner fra statsstøtteforbudet